

Anna

In interviews met managers over hun vakantieplannen lees je regelmatig dat ze “eindelijk eens tijd zullen nemen om de vakliteratuur te lezen”. Ik heb dat ook een tijd gedaan, maar dat is ondertussen al lang geleden. Op een paar zeldzame uitzonderingen na zijn die management boeken slecht geschreven, vreselijk saai, belachelijk eenzijdig en irritant arrogant. Dat laatste is nogal logisch want ze worden meestal geschreven door professoren en / of consultants.

In mijn verlof concentreer ik me nu op klassieke Russische romans. Deze hebben niets dan voordelen. Om te beginnen zijn het allemaal dikke boeken, dus je hoeft er maar een in te pakken en je bent zoet voor een volledig verlof. De geletterde lezer zal uit de titel van deze column al afgeleid hebben dat ik dit jaar gekozen heb voor de roman Anna Karenina (met de klemtoon op de e) van Lev Tolstoj.

De personages in deze roman zijn nooit eenzijdig. Niemand is helemaal slecht of helemaal goed. Mensen twijfelen, proberen, falen en weten het ook niet altijd allemaal, zoals in het echte leven. En vooral: ze hebben van die fantastische namen. De eerste persoon die aan de lezer wordt voorgesteld, is de sympathieke, zij het lichtjes immorele, Oblonski. Meestal wordt hij met zijn voornamen aangeduid: Stepan Arkaditsj, maar zijn vrienden noemen hem Stiva. Zo heeft elk personage een reeks volstrekt onuitsprekbare maar ronduit schitterende namen. Wie zou nu niet verliefd worden op een vrouw die Anna Arkadjevna Karenina heet?

Die Russische klassiekers worden natuurlijk niet voor niets “klassiek” genoemd. Alles wat je moet weten over de aard van de mens vind je erin terug. Als je deze roman leest (geschreven tussen 1873 en 1876), dan weet je dat de mens helemaal niet verandert. Trouwens, hetzelfde weet je als je de Griekse tragedies leest en die zijn 2 500 jaar oud. In management boeken lees je dat alles razendsnel verandert. Management is het omgaan met mensen. Hoe kan je nu iets zinnig over een onderwerp zeggen als je visie op de essentie van dat onderwerp helemaal fout zit?

Hoewel de roman in essentie een tragisch liefdesverhaal is, zoals alle mooie boeken tragische liefdesverhalen zijn want niets is vervelender dan geluk en succes, leer je heel veel over management door Anna Karenina te lezen.

Onlangs was het thema van deze krant Passie (met grote P). De onderliggende idee was dat je een job onmogelijk goed kan doen zonder Passie. Stepan Arkaditsj heeft een bestuursfunctie bij de overheid en wordt door iedereen, superieuren en ondergeschikten, heel erg gewaardeerd. Dat heeft hij te danken aan drie eigenschappen: hij is tolerant, hij behandelt iedereen op gelijke wijze en vooral, hij staat volkomen onverschillig ten overstaan van de zaken waar hij zich mee bezighoudt. Let op het woordje “vooral” in de vorige zin. De verklaring van Tolstoj is simpel: door die onverschilligheid laat hij zich nooit door enthousiasme meeslepen en maakt hij minder fouten.

In een artikel in De Morgen van vrijdag 7 augustus over Michael O’Leary, CEO van

Ryanair, staat het volgende: "Cruciaal daarbij, zegt O'Leary zelf, is dat hij niet van vliegtuigen houdt. Het grootste probleem van andere grote luchtvaartmaatschappijen is dat ze gerund worden door mensen die gefascineerd zijn door vliegen." Ryanair is een van de weinige luchtvaartmaatschappijen die nog winst maakt.

Konstantin Dmitrisj Levin, beheerder van een landgoed, komt tot de conclusie dat verbeteringen voor de productiviteit van de landbouw die uit West-Europa worden ingevoerd niet altijd geschikt zijn voor zijn bedrijf, omdat ze niet aangepast zijn aan de Russische bedrijfscultuur. Hij komt tot het besef dat de kwaliteit van de landbouw volledig afhankelijk is van de kwaliteit van de landbouwer. Quality management is people management.

Aleksej Aleksandrovitsj Karenin, echtgenoot van Anna, maakt zich druk dat de overheid allerlei nieuwe comités opgericht, waarvan het nut twijfelachtig is en die het bestuur alleen maar complexer en ondoorzichtiger maken. Bovendien vindt hij dat de leden van die comités buitensporige vergoedingen ontvangen die helemaal niet in verhouding staan tot hun bijdrage aan de maatschappij. Herkenbaar?

Volgend jaar: "Misdaad en Straf" van Fjodor Michaelovitsj Dostojevski.